

Jack Flor

ZELENÝ ŽIVOT

J a c k F l o r

ZELENÝ ŽIVOT

OBRAZ
ZE ŽIVOTA

Psáno 1944-45

*K vydání připravila
Hana Hoffmannová*

JONATHAN LIVINGSTON

Copyright © Jack Flor, heirs, 2016

ISBN 978-80-7551-108-9

„Je vám to jasné?“

„Ano, Osvícenosti,“ uklonil se muž v zeleném límci, „a dovolím si to opakovat.“ Sklonil se nad mapu ležící před starším pánem, kterého tituloval „Osvícenosti“, a rozhovořil se, přičemž tužka v jeho ruce doplňovala slova: „Schůzka zde v 9 hodin. Z každého revíru se účastní lesní a hajní, určení v dispoicích. Nejméně 100 honců bude objednáno v oblasti revíru, nestačí-li, vypomůže filipohorský revír. Před honem se natlačí tyto části, Kravař bude zaohněn. Střelnou zvěř bude zapisovati adjunkt Havlovic. Nabíječi dají při každém odesílání zvěře nosičům průvodní lístek. Zvěř převezme Strejc u vozu a potvrdí nosičům, že ji správně převzal. Tyto potvrzenky nosiči vrátí nabíječům. Kočí dostane dispoice, kde a kdy bude zvěř přebírat. Číslo pro leče a očíslování průsečků provede revír. Polední přestávka bude ,U křížku, kam bude šoférem dovozen oběd před 12. hodinou. Výřad bude...“

„Vždyt jsem to věděl,“ přerušil myslivce starší pán káravým tónem, „vždycky všechno popletete. Výřad — co je to výřad?“ zeptal se netrpělivě, dáváje důraz na slovo „výřad“, a upíraje na myslivce bleďmodré oči, sáhl po cigaretě. Myslivce mu zapálil a nechápavě se díval do tváře před sebou. Viděl ušlechtilost, ale také prchlivost, číhající na příležitost k výbuchu. „Výřad?“ opakoval si, jsa na pochybách, slyšel-li dobře. Tato otázka teď, když je přeplněn příkazy a starostmi? Jako žák ve škole má zápasit o slovíčka pro přesnou definici pojmu „výřad“? Utopiti se ve všednostech? „Všecko popletete,“ připomněl si šlehnutí, a svěhlavý odpor odpověděl mlčením.

„Výřad je konec honu — ne?“ řekla Osvícenost, „a proč mluvíte o konci, nejste-li tam ještě? To je přece logické! Ovšem ne pro každého,“ šlehl opětně s přehlízejícím přízvukem.

„... nabíječi?!“ přerušil nastavší ticho.

„Budou mnou na místě schůzky určení, podle toho, kolik si jich hosté přivedou,“ hovořil dále bezbarvě myslivce a o něco živěji pokračoval: „Výřad,“ na chvíli se odmlčel a pozorně pátral, jak na toto slovo reaguje tvář před ním, a když nezjistil změny, pokračoval směleji, „bude v zámeckém parku. Klest k jeho orámováním sem bude zaslán.“

„Projekt?“

„320 zajíců.“

Hrabě Born*) překvapeně vzhlédl a jeho oči se pátravě přivřely. Pět vteřin ticha.

„Tři sta dvacet?“ opakoval tázavě.

„Tři sta dvacet,“ přikývl myslivec.

„Až budete starší — a až lépe poznáte svůj revír,“ řekl profesorsky, „budete opatrnější. Ale kdybyste myslil, řekl byste si: Předloni byl nejprázdnivější rok pro zvěř, jaký zde pamatuji, a střelilo se v lese i v polích 180, a letos honíme jen les. Pravda, loni se nehonilo, ale to byl tak mokrý rok, že padala i stará zvěř. Je tomu tak?“

„Ano,“ přitakal myslivec.

„Jako důvod, aby se loni nehonilo, jste, myslím, udával vedle toho, co jsem vám teď řekl, že je mnoho zajeců v poměru k ramlíkům.“

„Ano, prosím,“ vydechl myslivec.

„Vy jste je prohlížel? „To jste tedy umělec mezi myslivci!“ Na slovo „umělec“ chtěl hrabě dát důraz, ale hlas mu selhal, zaskřípal a hrabě se snažil zdůraznit poslední slovo, dech však nestačil vůli a proto je úsečně zkrátil. Věta vyzněla posměšně, nepřátelsky.

*) Místní si takto zkrátili jméno hraběte Schönborna (pozn. red.).

Myslivec zrudl ve tváři zvláštním ruměncem, který prozrazoval zápas mezi rozumem a výbušností, zápas mezi chutí mluvit tímž způsobem a nutností mlčet. Ovládl se a odpověděl pomalu a důrazně: Byl jsem na honech v Koutě, ve Kdyni a tam i zde jsem si na výřadu prohlédl střílnou zvěř. Jaký poměr pohlaví byl tam u našich sousedů, takový byl i u nás.“

„Nu — dobře,“ ustupoval hrabě, „budou tedy na hon pozvání dobří střelci,“ a povstal na důkaz, že konference je u konce.

Myslivec vstal také a stoje v pozoru hluboce se uklonil: „Lovu zdar, Osvícenosti!“

„Dobrý večer,“ přikývl hrabě a obrátil se k druhému stolu, jako by zde myslivce už nebylo.

Když míjel kancelář zámeckého správce Haižmana, myslivec se s ním přátelsky pozdravil, vzal si brokovnici a hůl z rohu za dveřmi a vyšel kvapně do parku, vytahuje chtivě cigaretu po delším odříkání.

Myslivec, který jde teď parkem, je revírník Čížek ze zámeckého revíru. Menší postavy, velmi čilý, až nervosní, často ukvapený, jako většina bývalých frontových vojáků, stáří 30 let. Úsměv je na jeho tváři doma, vyřizuje i nepříjemné věci s jakýmsi vyčkávacím úsměvem. Sám se vesele dívá do světa a nemá rád kolem sebe mrzouty a věčné nespokojence. Věrný stoupenec harmonie, dobrák, ač ne slaboch, což by mohli potvrditi mnozí,

kteří chtěli těžiti z jeho úsměvu. Dobrák, který považuje za slabost, připomínati tento cit jinak než skutky, který se snaží být k sobě přísnější nežli k cizím, leč důvěra v cizí neupřímnost a jemu vlastní ukvapenost jej najednou svedly na cestu, jíž jíti nechtěl. Snad každý člověk má v sobě sklony k zlomyslnému žertování. A tu bylo možno poznati Čížka nejlépe. Zatímco škodolibost mnohých s rozkoší vychutnávala rozpaky napadeného, on ztrácel svůj úsměv, a rozhovor sváděl na ona pole, na nichž mohl napadený zase nalézt důvěru v sebe i zbraň k obraně. Život úředníka velkostatku přece v něm zanechal kaz povahy. Nebyl přímý ve styku s vyššími úředníky. Mlčel, naslouchaje kritikám a žalobám na jiného, i tehdy, věděl-li, že naslouchá lži, diktované revnivostí úřednických paniček. Činil tak sice s přemáháním, ale vždy si připomněl ony honoráře, kterých se mu dostalo, řekl-li své nesouhlasné přesvědčení. A ty byly poťouchlé a tak výživné, že mu stačily na léta.

Teď spěchá k domovu; tlumí v sobě radostnou starost z blízkého hlavního honu a s ním souvisejících příprav. V myslí si opakuje hraběcí příkazy, některé řeší již teď, v chůzi, jiné odkládá až po poradě s hajnými. Skutečná starost převyšuje vše ostatní jako maják: projekt odstřelu. Tři sta dvacet! Selželi, už nikdy mu hrabě nebude věřit, bude u něho mluvkou, tlachalem. Čerta by mu na tom záleželo, kdyby stál před pensí, on však má život před sebou. A k hraběcímu názoru

se přidá většina zaměstnanců. Je přece tolik vábivé, povýšiti se ponížením druhého.

„Neprohraji!“ zakřikuje pochybnost.

„Jak to můžeš vědět?“ pošklebuje se opatrnost, „slyšels přece hraběte, že v nejpříznivějším roce pro zvěř bylo střeleno 180, a ty si troufáš omračovati dvojnásobkem, a bez polí. Že se loni nehonilo? I ta přednost padá v očích hraběte. Řekl ti přece: „Padala i stará zvěř!“ Ale jen mrzáci a nemocní, a těch není škoda. „Nikoli, myslivče. Mrzáci a nemocní padli, pravda, ale zdraví onemocněli. Má-li se střelit 320 zajíců, musíš mít stav kolem 600, tam, kde jsou houštiny, a špatný výstřel, nejméně trojnásobek odstřelu. Tedy při odstřelu 320 počítej se stavem 700. Máš jej?“

Revírník se zastavuje a osušuje si čelo. Orosil je chvat těla nebo souboj myšlenek?

„A přece se střílí! — Totiž mohou se střelit,“ opravil se.

„Nestane-li se tak, nebude to má vina. Já střílet nebudu.“

Pro tuto chvíli byl zápas dobojován a revírníkovy zelenohnědé oči se zase vesele rozhlédly po světě...

Mnohý z čtenářů snad bude udiven důležitostí projektovaného odstřelu a bude ji považovati za přehnanou. Té doby však hrabě Born nebyl osamocen v tomto požadavku, ba

projekt musel ještě být členěn na leče a podle nich byl porovnáván, takže i když celkový výsledek projektu odpovídal, nikoli však podle lečí, bylo žádáno vysvětlení. Projekty byly dávány písemně týdně před honem. Kolik nepředvídaných rušivých zásahů zde proto bylo k jejich zborcení: vítr, déšť, mokro, mlha, toulaví psi, pozdní růst hub, polomy. Z těch se však uznávaly pouze ony, které byly zaviněny vyšší mocí, ostatní neměly být trpěny; od toho je přece revírní personál.

Hrabě Born byl vášnivým lovcem rakouského ražení. Většinu své energie věnoval lovectví. Zvěř — hony! Rozsáhlé místní honitby na nízkou zvěř doplnil najatými u Kašperských Hor na tetřevy a tetřívky a na Podkarpatské Rusi na jeleny. Proto sotva odložil brokovnici, uchopil kulovnici. V zimě byly obeznané a zazrazené lišky, po nich sluky, tetřevi, tetřívci, pak srnci na čekání, kachny, srnci v říji, koroptve, jeleni, zajáci a bažanti, jichž odstřel byl již prostoupen liškami. Kromě svých honiteb byl zván známými. Tak bylo rok co rok, a únava nikde, vášně byla v krvi. Vycpaná hlavička koroptve v jeho kuřáckém saloně a pod ní na štítku číslice 100.000 — památka to po jeho otci — potvrzovala tuto diagnosu.

Jeho znalosti z mysliveckého a loveckého života byly proto udivující. Ve svých honitbách netrpěl hraniční odstřel; říkal, že tam, kde střílí dva, je mrtvé pásmo. A tak na hranicích stříleli pouze sousedé, ale mrtvé pásmo tam přece

bylo, neboť k tomu stačí jedna strana, chce-li. A kdo by nechtěl, možno-li beztréstně dosáhnouti zisku tak příjemným způsobem, jako je čekání? Revírníci i hajní mezi sebou zle kritizovali toto nařízení, k veřejnému odboji se však nikdo neodvážil. Honební sousedé také nechápali této blahovůle. Pošklebovali se u sklenice piva hajným, že v takové rozkazy nevěří, ale že jsou asi líní, nebo že to neumějí, neboť hraniční odstřel — toť zápas o přelstění. Honební sousedství hraběte Borna bylo proto vyhledáváno. Tyto honitby stály vysoko v kursu a nebyly přístupny někdy ani pro hraběte, zatoužil-li po některé z nich. Stalo-li se, podezíral zaměstnance z neschopnosti.

Jakmile si hrabě dal brokovnici na rameno, bylo to výstražným signálem pro všechny, kdož s ním přišli do styku. Od té chvíle jeho logika nebyla logikou, vybuchoval pro maličernosti, byl urážlivý, nespravedlivý a vyhledával příležitost k výstupům. Čížek ho měl v podezření, že důvody si vyrábí, je-li o ně nouze. Leč to obvykle nebylo třeba, zvláště při koroptvích honech, jichž kilometr dlouhá řada se samostatně pracujícími křídly dávala dobrému zraku myslivcovu dosti důvodů k nespokojenosti. Lesní hony byly snesitelnější. Zde hrabě neměl přehled, ale přesto si z nich mnoho myslivců odneslo málo lichotivé poznatky o svých schopnostech.

Proto před hony přicházel do mysliven zlý host — revmatismus a jiné neduhy.

Jediný Čížek se nejlehčeji přenášel přes toto úskalí, ba hraběti se ani nevyhýbal, když byl ve stavu urážlivé podrážděnosti, a tak se stávalo, že nejednu bouři, určenou nepřítomnému, naložil na svá bedra. Ale podivno, neskláněl se pod ní. Kdyby se ho někdo zeptal po filosofickém rozboru této výjimečnosti, nemohl by jej podati, neboť o tom nepřemýšlel. Byl tu, co na tom, proč je tu.

Nás však zajímá, proč se tak dělo: Ač svědomí čistého, nemluvný hrabě jej činil nejistým, rozčílený ho uklidňoval. Nikdy jeho myšlení nebylo tak logicky usměrněné, vědoucí, co chce, jako v takových chvílích. Nejen to. Čížka dráždily ony téměř nepostizitelné zvyklosti vznešeného světa, jimiž se hrabě zamlžoval. Ach, jak byl Čížek potěšen, nalezl-li v tom osvětleném nadčlovčenství trhlinu, mohl-li do ní vložit prst, ohmatat jej. Ne, nebyla to zlomyslnost, vždyť vydražďovací hra se mohla lehce zvrhnouti ve hru o existenci, ale byl to jediný lék proti pocitu méněcennosti, který hrabě u něho vyvolával a důsledně živil. Čížek hledal důkaz o opaku. Hledal jej na místě nejvyšším, tam, kde mu byly dávány injekce pochybností. A konečně: může být pravá slast z odpočinku bez předchozí námahy?

* * *

Den honu se blížil. Tentokrát však hraje Čížek vysokou hru. Ale proč by si tím lámal hlavu? Kostky jsou vrženy. Celý rok dělal, co bylo v jeho silách, nic polovičatého, a prohraje-li přece, bude zápasit déle o prvenství a musí k němu dojít. Vědomí nezaslouženosti ho i tentokrát udrží v kolejších vytčeného cíle, vždyť nikdy nečeká pochvalu, jen opak. Může proto být zklamán? Ale hrabě jednou zklamán být musí. A pak z něho vykřesá omluvu, nebo aspoň rozpaky. Jak se asi bude tvářit? Co řekne?

Pravda je, že se na hon těší. Což není vábívé vnucovati tolika lidem svoji vůli, vidět desítky více méně humorných případů, jež má Osud pro tento den v zásobě? Hon — tot' živel tohoto lovce osvíčenských trhlin, jeho největší životní radost, i když nestřílí. Jen aby se nic zlého nepřihodilo. Výřad, potřísněný krví člověka, tot' hon zkažený, i kdyby jinak dosáhl svého cíle.

* * *

Říjnový den se těžce rodil, jako mateřství staré, vadnoucí panny. Mlhy se převalovaly v údolí, těžíce ze sluneční slabosti. Vrcholky hor však již se sebe setřásly mléčné obaly

a jako hlavy božstev vyčnívaly nad vzdouvajícím se bílým mořem pod nimi. Co chvíli se mlha pokusila o jich ztečení, leč slunce nejen odráželo její útoky, ale tavilo ji ve svých paprscích. Tu a tam již nakrátko prosvítlá modrá obloha.

„Bude hezký den,“ hádali honci, kteří paprskovitě spěchali se všech světových stran k zámeckému revíru. Toho dne se neozvaly v lese píly dřevařů ani lesních dělníků na rozestavěné lesní cestě. Všichni si vyměnili své nástroje za odložené hole a přidávají se ke skupinkám, které procházejí kolem, těšíce se jako malé děti na divadlo, jež je čeká. Neznajíce jména střelců z minulých honů, popisují si je a dávají jim nesouhlasná střelecká vysvědčení. Ti nejmladší, nebo ti, kteří jdou dnes po prvé, pozorně naslouchají. Propukají i menší spory. Jen o jednom — hraběti Bedřichu Mensdorffovi — jsou svorně za jedno. To je chlapík! A chová prý také živé sokoly. Snad jediný a poslední český sokolník. Nováčkové, kteří to slyší, si umiňují, že dnes musí jít v jeho blízkosti.

Revírník Čížek je už na místě schůzky. Hajní s některými honci ještě natláčí zvěř z polí, která při polním honu nebudou honěna. První přichází hajný Drozda, který má na starosti zaohnění Kravaře, a za ním postupně přicházejí ostatní a hlásí Čížkovi, kolik zajíců natlačili. Však je jich svrchovaný čas, v dáli je již slyšet hučení lesmistrova auta, jež bývá předvojem hraběcího.

Mezi nosiči patron nastal čilý ruch a přeskupování. Někteří z nich znají štědrost hostů a dívají se proto upřeně do přijíždějících aut, snažíce se rozpoznati hledaného dříve, nežli je jiní předejdou. Děje se to bez slov; je-li třeba, je tu mimika očí a rukou. Osobní myslivci dávají dohromady rozebrané brokovnice, nosiči patron jim pomáhají, střelci se navzájem vítají, a zbude-li jim něco formální zdvořilosti, darují ji lesmistrovi. Možná že někde na straně zbude i něco pro Čížka.

Hrabě Born, vyšší, širokoramenné postavy, mírně vydutých zad, stojí opodál s baronkou Spaunovou a popisuje jí kraj pod nimi.

Revírník Čížek stojí stranou nedaleko něho, pro případ, bude-li si přát informace. Hrabě ho spatřil, omluvil se baronce a přistoupil k němu: „Nejlepší číslo pro první leč?“ zeptal se tlumeně.

„Dvě,“ odpověděl Čížek.

Hrabě přikývl a zamyslíl se, hledě k zemi. Za okamžik zamířil k směřující se skupině střelců. Ti ztichli a hrabě každému určil číslo pro první leč. Nastal ruch mezi nosiči patron a zvěře — a tolik skupin, kolik je střelců, odchází kolem rozestavěné řady honců. Jakmile nejvzdálenější střelec stanul na svém místě, osobní myslivec hraběte zatroubil. Obě křídla odpověděla, že je vše hotovo, a hrabě dal rozkaz kupředu.

Hon byl zahájen.

Daleko vpředu padl výstřel. To křídelní střelec vyzdvihl zajíce před sebou.

„Avů!“ křičí honci.

Jeden, dva, čtyři výstřely.

Pět střelců jde v řadě s honci. Každý z nich má směr vybílen. Tam, kde probíhá houštinou, je v šíři 4 metrů prořezán a prosvětlen, nikoli však natolik, aby byl nápadně světlý, a jde-li po svahu, je v jeho středu pěšinka. Kromě těchto pěti střelců jsou před oběma křídly 2 až 3 křídelní střelci, aby zredukovali nedobře držící ramlíky.

Hrabě Born jde po čísle třetím, nejbližší má po levici hajného Smolu, po pravici hajného Brantla, oba z orlovického revíru.

Jeden ze střelců je starý, dýchavičný pán. Zůstává proto pozadu a řadu honců tím trhá. Zmatek, volání po pořádku. Na štěstí jeho soused, mladý a nedočkavý, je zaměstnán střelbou na zajíce, a starý pán vyrovnává zpoždění.

Těžko udržeti nedočkavé urozené mládí, ještě těžší nutiti je ke spěchu dýchavičné urozené stáří. Hrabě Born postupuje mlčky. Tu před ním vysazuje zajíc, hrabě střelí — a chybuje.

„Ten moh' ležet,“ hlasitě uvažuje honec vedle hraběte.

Osobní myslivec hraběte obdařuje honce zlým pohledem. Bledá tvář hraběte dostala růžovější nádech, uši zrudly, důkaz, že poznámku honcovu slyšel. Předstírá však zamyšlení a mlčky postupuje. Svého myslivce však neoklame. Mezi tím, co v nejbližší chvíli udělá, a honcovou poznámkou bude spojitost. Čert aby toho prostořekého honce vzal, vždyť bleskosvodem může být nejsnáze on.

„Pomalu vlevo!“ káže hrabě málo zvýšeným hlasem.

„Pomalu, tam vlevo!“ dávají honci dál.

„Řekl jsem ‚pomalu vlevo‘ a ne ‚pomalu, tam vlevo‘,“ rozkřikl se hrabě.

Ticho. Situaci zachraňuje osobní myslivec. „Pomalu vlevo!“ volá, až mu přeskakuje hlas, a rozkašlává se. Rozkaz byl sice přesně opakován, leč jeho smysl není jasný. Kde začíná ono „vlevo“ a kde končí? Osobní myslivec chybil, neopakoval sílu hraběcího hlasu. Hrabětem byl rozkaz vysloven pouze zvýšeným hlasem, patřil proto nejbližšímu okolí. Myslivec jej vykřikl, co mohl, a patřil proto nejvzdálenějším, křídlu. Proto rozkaz jde přes místo určení až ke křídlu a toto zůstává pozadu, ačkoliv právě proto, že bylo vzadu, byl dán rozkaz středu „pomalu“. Řada honců má nalomený tvar. Hajný Smola stále volá na honce, holí zadržuje nejbližší, ale nepořádek roste. Sotva jakž takž vyrovnal levou stranu, ztratil

spojení s pravou. Honce nezná jménem, pobízí-li tamtoho, pospíchají všichni, jen ne ten pravý. Kdyby jen ten střelec nad ním tolik nespíchal.

„Smolo, kde jste?“ ptá se hrabě. Jeho hlas je úsečný a jako ocel studený.

Smola se nechápavě zastavuje, honci po jeho stranách jdou však dále.

„Ptám se, kde jste? Nalevo nebo napravo ode mne?“

„Nalevo, prosím, Osvícenosti,“ odpovídá s pokornou uctivostí, smekaje klobouk. Bočným pohledem však vidí, že je pozadu, dobírá proto honce, tváří obrácen stále k hraběti, neboť rozkaz nepovažuje za skončený. Klopýtl — vteřinu, dvě zápasil s rovnováhou, a když se zastavil, byl o krok před honci. Così groteskního bylo na vysoké, silné postavě hajného, když jinam běžel a jinam se ustrašeně díval.

„Smolo — stát!“ vykřikl hrabě.

„Honci, stát!“ zaprosil hajný.

„Ne oni — vy!“

„Honci, jděte dál,“ říká ještě tišeji, ale honci ho neslyší, vyražejí vpřed již na rozkaz hraběte.

Mezitím levé křídlo zdolalo kopec, rychle sestupuje a střed, v němž je Smola, je po jedinou pozadu. Situaci lze řešit dvěma

způsoby: buď zadní kupředu, nebo křídlo stát; je však nutno uvážit, který z nich je proveditelnější s ohledem na terén a pohybové schopnosti starších střelců.

Hrabě se otáčí k svému myslivci a cosi mu říká přes rameno s rozčilenými gesty levé ruky.

„Smolo, kupředu!“ volá myslivec.

„Ještě za krejcar!“ dodává ironicky hrabě. „Všechno víte, všemu rozumíte a jdete hůř než honci. Vy jste hajnej? Hodinář! Apatykář! — ale žádnéj hajnej!“

„Avů!“

Hrabě střílí a zajíc dělá přemet.

„To je dálka, co?“ pochvaluje si nosič patron, týž, který podle úsudku osobního myslivce byl původcem Smolova utrpení.

Na obou křídlech padají výstřely a honci jsou jimi elektrizováni. Oči jim září, vášnivě tlukou holemi před sebe o kameny, kmeny, nic nedbajíce rozkazů.

„Pospíšile, zadržte svého pána, uteče vám!“ volá hrabě doprava.

Revírník Pospíšil cosi říká střelci, který jde před ním, ten však jde dále svým krokem a trhá řadu honců. Střelec nerozumí česky, Pospíšil neumí německy.

„Chyťte ho za kabát!“ křičí hrabě.

„Halt!“ káže Pospíšil dopáleně a zvedá hůl do výše. Gesto hole připomíná hrozbu. Strželec se zastavuje, pošilhávaje po Pospíšilovi a jeho holi.

„Proč mu to neřekne sám?“ bručí Pospíšil nespokojeně, „ví, jak se jmenuje, a také jistě ví, že my dva se nedomluvíme. Jen aby byl kravál!“

Revírník Čížek je volán k hraběti.

„Kde máte zvěř?“ vítá ho hrabě příkře.

„Včerejší vítr ji odtud vyhnal. Bude na druhé, závětrné straně,“ odpovídá, a když vidí, že to bylo všechno, proč byl volán, zase odchází kolem hajného Smoly, který k němu vysílá pohled volajícího po osvobození. Čížek se mu v ústrety důvěřivě usmívá — je to vše, co mu teď může dát — a jde dále. Každý je zmítán svými starostmi. Jeho jsou jistě největší a přesto je na něm žádáno, aby důvěru a pomoc ještě rozdával.

Pět kusů srnčí zvěře útočí na řadu honců. Jsou dlouho hnány směrem, kterým jít nechtějí. Honci je odhánějí holemi. „Pustte je! Udělejte jim místo!“ volá Čížek, co může, ale jeho hlas zaniká v hukotu. Stará srna se odvažuje ke skoku. Vysokým obloukem přesazuje nejmenšího honce, který zůstal stát jako Lotova žena, zatím co je terčem humorných poznámek. Příkladu srny následují ostatní. Nejslabší čiplenka neměla